

Terrorisme/extremisme

Terrorisme/extremisme

Aan de orde is het **tweeminutendebat Terrorisme/extremisme (CD d.d. 03/09)**.

De **voorzitter**:

Ik heropen de vergadering. Aan de orde is een nieuw tweeminutendebat over terrorisme en extremisme. Ik heet de minister van Justitie van harte welkom. Zeven leden hebben zich ingeschreven, van wie zes hun eerste termijn gebruiken. We volgen het herfstregime. Dat wil zeggen: geen onderlinge interrupties en één interruptie bij de appreciatie van de moties door de bewindspersoon. Ik ga als eerste het woord geven aan mevrouw Michon-Derkzen. Zij voert het woord namens de fractie van de VVD.

Mevrouw **Michon-Derkzen** (VVD):

Dank u wel, voorzitter. Het commissiedebat Terrorisme/extremisme ging vooral over onlineradicalisering en het gevaar dat jongeren door allerlei vreselijke algoritmes echt in een moeras worden getrokken van, zoals ik het noemde, gif. We doen nu veel aan het verwijderen van online terroristisch beeldmateriaal. Maar in de ogen van mijn fractie — ik hoorde daar overigens ook collega's over — moeten we echt meer doen aan content die niet direct terroristisch is, maar wel evident schadelijk.

Voorzitter. Daarom heb ik de volgende motie, want de vraag is dan natuurlijk: wat is dat dan? De motie.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat op internetfora en in besloten groepen of kanalen op platforms zoals Telegram of Discord radicalisering en extremistische content worden gefaciliteerd en gelegitimeerd;

constaterende dat er met de Verordening TOI (terroristische online-inhoud) een Europese definitie is van terroristische content, maar dat een definitie voor extremistische content ontbreekt;

constaterende dat materiaal dat net niet voldoet aan de definitie van terroristische online-inhoud, wel kan worden gekwalificeerd als extremistisch en daarmee onlineradicalisering in de hand werkt;

van mening dat platforms meer moeten doen om extremistische content offline te halen om de schadelijke gevolgen hiervan te beperken;

verzoekt de regering in gesprek met de Politie, OM, AKTM, NCTV, het Global Internet Forum Counter Terrorism (GIFCT), en het Tech Against Terrorism Netwerk te komen tot een werkbare definitie van extremistische content en zich hier ook op Europees niveau voor in te spannen;

verzoekt de regering de Kamer hierover te informeren bij de volgende voortgangsbrief over de versterkte aanpak online extremistische en terroristische content,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:

Deze motie is voorgesteld door het lid Michon-Derkzen.

Zij krijgt nr. 758 (29754).

Mevrouw **Michon-Derkzen** (VVD):

Dank u wel, voorzitter.

De **voorzitter**:

Dank u wel. Dan geef ik nu het woord aan de heer El Abassi. Hij voert het woord namens de fractie DENK.

De heer **El Abassi** (DENK):

Voorzitter. Ik zal meteen beginnen.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat er een verontrustende stijging van antisemitische en andere discriminerende incidenten in Nederland plaatsvindt;

overwegende dat de context van biologisch racisme en ontmenselijkende beeldvorming, zoals dat werd toegepast in nazipropaganda, een gewelddadige boodschap uitdraagt en bijdraagt aan haat tegen joden, moslims en andere minderheden;

verzoekt de regering om uitingen die aanzetten tot biologisch racisme en ontmenselijkende stereotypering nadrukkelijk als haatzaaiend te kwalificeren en hiertegen krachtig stelling te nemen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:

Deze motie is voorgesteld door het lid El Abassi.

Zij krijgt nr. 759 (29754).

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat islamhaat en aanzetting tot islamhaat toenemen en dit heeft geleid tot haatbrieven, bedreiging en vernielingen jegens moskeeën;

overwegende dat rechtsextremistische organisaties en instellingen die de vernietiging van de islam en moslims prediken een gevaar vormen voor de veiligheid en cohesie in de samenleving;

verzoekt de regering om wetgeving voor te bereiden die het mogelijk maakt om organisaties en instellingen die oproepen tot de vernietiging van de islam en moslims te verbieden en op te heffen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:

Deze motie is voorgesteld door het lid El Abassi.

Zij krijgt nr. 760 (29754).

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

spreekt uit onverminderd grote zorgen te hebben over de snelle onlineradicalisering en de mogelijke geweldsdreiging van met name jongeren in rechts-terroristische onlinenetwerken,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:

Deze motie is voorgesteld door het lid El Abassi.

Zij krijgt nr. 761 (29754).

De heer **El Abassi** (DENK):

Dan mijn laatste motie.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat er een verontrustende stijging van anti-moslimincidenten in Nederland plaatsvindt;

overwegende dat het in het openbaar verbranden van de koran niet louter een meningsuiting is, maar door velen wordt ervaren als een doelbewuste provocatie en een oproep tot haat en geweld tegen moslims wereldwijd;

verzoekt de regering om wetgeving voor te bereiden die het in het openbaar verbranden van de koran kwalificeert als een oproep tot haat en/of geweld en het daarmee strafbaar stelt,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:

Deze motie is voorgesteld door het lid El Abassi.

Zij krijgt nr. 762 (29754).

De heer **El Abassi** (DENK):

Dank u wel, voorzitter.

De **voorzitter**:

Dank u wel. Dan gaan we luisteren naar mevrouw Mutluer. Zij voert het woord namens de fractie van GroenLinks-Partij van de Arbeid.

Mevrouw **Mutluer** (GroenLinks-PvdA):

Dank u wel, voorzitter. Ook ik wil wat zeggen over online extremistisch gedachtegoed en wat we daartegen moeten ondernemen. Ik ben het heel erg eens met mijn collega van de VVD dat daar een heel goede definitie van moet komen. Ik ben echter ook van mening dat we

moeten gaan kijken hoe we de lokale partners, maar ook burgers, veel meer bewust hiervan kunnen laten zijn. Vandaar mijn twee moties.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat jongeren steeds vaker online in aanraking komen met extremistische, ook rechts-extremistische, content, terwijl ouders, scholen en professionals vaak handelingsverlegen zijn;

verzoekt de regering samen met partners, waaronder de politie en Raad voor de Kinderbescherming, te komen tot een geactualiseerde, toegankelijke handreiking met concrete signalen, handelingsopties en verwijzingen naar de hulp- en advieslijnen, met speciale aandacht voor gaming- en chatplatforms,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Mutluer.

Zij krijgt nr. 763 (29754).

Mevrouw **Mutluer** (GroenLinks-PvdA):

Ik wil ook dat er meer aandacht komt voor de advies- en hulplijnen.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat de hulp- en advieslijn en de onlinechatfunctie van het Landelijk Steunpunt Extremisme (LSE) burgers en professionals de mogelijkheid biedt om zorgelijke signalen en twijfels te delen over (mogelijke) radicalisering en extremisme;

overwegende dat ongeveer driekwart van de meldingen door professionals wordt gedaan en dat het aantal meldingen en vragen door burgers beperkt blijft;

overwegende dat er gemiddeld ongeveer vijftien meldingen per maand worden gedaan;

van mening dat meer meldingen eraan kunnen bijdragen dat signalen over radicalisering en extremisme tijdig onderkend worden;

verzoekt de regering er zorg voor te dragen dat de bekendheid van de hulp- en advieslijn van het Landelijk Steunpunt Extremisme toeneemt,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Mutluer.

Zij krijgt nr. 764 (29754).

Mevrouw **Mutluer** (GroenLinks-PvdA):

Een heftig probleem, dat in mijn beleving om actie in gezamenlijkheid vraagt.

De **voorzitter**:

Dank voor uw inbreng. We gaan luisteren naar de heer Boswijk. Hij voert het woord namens de CDA-fractie. Gaat uw gang.

De heer **Boswijk** (CDA):

Dank, voorzitter. Ik heb één motie.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat TikTok honderden moderators gaat ontslaan die Nederlandse content, zoals filmpjes over de verheerlijking van terrorisme, beoordelen op schadelijkheid en volledig laat vervangen door artificial intelligence;

constaterende dat nu de content deels door menselijke moderators en deels door AI wordt beoordeeld op schadelijkheid, maar dat nog steeds talloze filmpjes online te vinden zijn van extreem geweld en terrorisme;

constaterende dat TikTok zelfs extreemrechtse livestreams onder kijkers promoot en livestreamers dankzij donaties dagelijks 10 miljoen dollar omzet maken;

overwegende dat het behouden van de menselijke maat essentieel is in het signaleren en verwijderen van schadelijke content;

verzoekt de regering om zich in Europees verband ervoor te blijven inzetten dat bij contentmoderatie altijd een substantiële vorm van menselijke controle plaatsvindt, en indien nodig zich in te zetten voor de aanscherping van de Digital Services Act,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:

Deze motie is voorgesteld door de leden Boswijk en Krul.

Zij krijgt nr. 765 (29754).

Hartelijk dank. Dan gaan wij luisteren naar de heer Van Nispen. Hij voert het woord namens de Socialistische Partij.

De heer **Van Nispen** (SP):

Dank u wel, voorzitter.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat de onafhankelijke denk- en doetank het International Centre for Counter-Terrorism (het ICCT) in het voorbestaan wordt bedreigd door onaangekondigde significante bezuinigingen;

constaterende dat het ICCT niet zomaar een kennisinstituut is, maar een wereldwijd toonaangevend expertisecentrum op het gebied van terrorisme en gewelddadig extremisme dat heeft bijgedragen aan een empirisch onderbouwd, effectiever en op de rechtsstaat gebaseerd contraterrorismebeleid in binnen- en buitenland;

overwegende dat continuïteit op dit gebied van toegevoegde waarde is om effectief langetermijnbeleid te waarborgen en dat geleerd kan worden van ervaringen uit het verleden;

van mening dat besluiten over bezuinigingen die het voortbestaan van ICCT bedreigen besproken dienen te worden met de Tweede Kamer, en dat in ieder geval de behandeling van de begrotingen moet worden afgewacht, gezien het feit dat dit instituut op verzoek van de Tweede Kamer is opgericht;

verzoekt de regering geen onomkeerbare stappen te zetten en te voorkomen dat door bezuinigingen het ICCT wordt opgeheven, en ervoor te zorgen dat het ICCT voorlopig kan voortbestaan, zo nodig met een tijdelijke overbruggingsfinanciering, in ieder geval tot de begrotingen voor het jaar 2026 behandeld zijn,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:

Deze motie is voorgesteld door de leden Van Nispen en Piri.

Zij krijgt nr. 766 (29754).

De heer **Van Nispen** (SP):

En mijn laatste motie.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat het Nederlands Instituut van Psychologen (NIP) een urgent knelpunt bij de selectie van personen in wapendragende beroepen, zoals bij de politie, maar ook de FIOD, DJI, Douane en Defensie onder de aandacht heeft gebracht, dat tot op heden niet is opgelost;

overwegende dat het een probleem is dat de noodzakelijke vragen over bijvoorbeeld contraindicaties voor het dragen van een wapen, die selectiepsychologen stellen aan degene die een wapendragend beroep gaat uitoefenen, op grond van een verkeerde interpretatie van de Wet op de medische keuringen (Wmk) ten onrechte worden gezien als "medische gezondheidsvragen", die volgens de wet niet gesteld mogen worden, hetgeen tot klachten leidt en het werk belemmert van psychologen en de wapendragende beroepen;

overwegende dat de hinder naar verwachting de komende tijd zal toenemen door de groeiende vraag naar bijvoorbeeld defensie- en politiepersoneel;

overwegende dat dit probleem met een beperkte tekstuele verduidelijking in de Wmk kan worden opgelost;

verzoekt de regering te zorgen voor een verduidelijking in de Wmk dat psychologische vragen gesteld door een psycholoog geen medische vragen zijn, en dit zo spoedig mogelijk voor alle wapendragende beroepen te regelen via de Verzamelwet SZW 2027,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:

Deze motie is voorgesteld door het lid Van Nispen.

Zij krijgt nr. 767 (29754).

De heer **Van Nispen** (SP):
Dank u wel.

De **voorzitter**:

Hartelijk dank. Tot slot in deze termijn van de Kamer is het woord aan de heer Six Dijkstra. Hij spreekt namens Nieuw Sociaal Contract. Gaat uw gang.

De heer **Six Dijkstra** (NSC):

Dank u wel, voorzitter. Eén motie van mijn kant.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat veel online inhoud "awful but lawful" is maar wel maakt dat jongeren afglijden in online echokamers naar vaak nihilistische vormen van extremisme;

constaterende dat platforms die onder de DSA niet als very large online platform (VLOP) zijn aangemerkt wettelijk gezien geen aanvullende maatregelen hoeven te treffen om schadelijke inhoud actief te weren of minderjarigen te beschermen;

constaterende dat onderzoeken als "Een web van haat - De onlinegrip van extremisme en terrorisme op minderjarigen" van de AIVD en "Van meme tot moord" van HCSS aantonen dat ook platforms die niet onder de aanvullende regels van de DSA vallen, zoals Discord, Minecraft en Roblox, door kwaadwillenden gebruikt worden om jongeren te ronselen voor extremistische handelingen;

verzoekt de regering om samen met andere EU-landen zich in te spannen voor strakkere regels en verplichte handhaving voor gameplatforms en overige kanalen waarbij een aanmerkelijk risico op onlineradicalisering en ronselen van minderjarigen bestaat,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:

Deze motie is voorgesteld door het lid Six Dijkstra.

Zij krijgt nr. 768 (29754).

Hartelijk dank. Dit was de termijn van de Kamer. We gaan even vijf minuten schorsen en dan krijgen we van de minister een appreciatie van de elf ingediende moties. We zijn even geschorst.

De vergadering wordt van 11.04 uur tot 11.12 uur geschorst.

De **voorzitter**:

Ik heropen de vergadering. Aan de orde is de voortzetting van het tweeminutendebat Terrorisme/extremisme. We zijn toe aan de termijn van de zijde van de regering. Ik geef het woord aan de minister van Justitie.

Minister **Van Oosten**:

Dank u wel, voorzitter. Ik ga gewoon direct naar de moties.

De motie op stuk nr. 758: oordeel Kamer.

De motie op stuk nr. 759, de motie-El Abassi, geef ik het oordeel: overbodig. Het kabinet

veroordeelt alle vormen van haat. Dit kan al strafbaar zijn onder de huidige strafbepalingen.

De motie op stuk nr. 760: overbodig. Op dit ogenblik wordt er gekeken naar hoe om te gaan met het verbieden van organisaties die onze democratische rechtsorde ondermijnen. Voor het einde van het jaar wil ik u berichten over wat er op dat punt mogelijk is.

De motie op stuk nr. 761 laat ik aan het oordeel van de Kamer.

De motie op stuk nr. 762: ontraden. Het is absoluut verwerpelijk. Sterker nog, door iets te doen zoals hetgeen in deze motie wordt benoemd, wordt er in mijn ogen toch ook bewust op de ziel van iemand gestapt; mag ik dat zo zeggen? Maar strafbaarheid is aan het Openbaar Ministerie en aan de rechter.

De motie op stuk nr. 763: oordeel Kamer.

De motie op stuk nr. 764, ook van mevrouw Mutluer: oordeel Kamer.

De motie op stuk nr. 765, van onder meer de heer Boswijk: oordeel Kamer.

De motie op stuk nr. 766, van onder meer de heer Van Nispen: oordeel Kamer. Maar geef mij de gelegenheid, als u mij toestaat, voorzitter, om daar een korte duiding aan te koppelen. Ik wil deze motie oordeel Kamer geven als ik 'm zo mag lezen dat ervoor gezorgd gaat worden dat het ICCT in 2026 voorlopig kan voortbestaan. Vanuit de JenV-begroting zal er een overbruggingsfinanciering worden verstrekt die voldoende is om de werkzaamheden voor dat jaar voort te kunnen zetten. Mijn laatste zin: dit betekent dat er ruimte is om het daar tijdens de begrotingsbehandeling in 2026 verder over te hebben.

De voorzitter:

De heer Van Nispen knikt instemmend. Daarmee heeft de motie op stuk nr. 766 oordeel Kamer gekregen.

Minister Van Oosten:

De motie op stuk nr. 767 is ook van de heer Van Nispen. Ik geef hier wel even een duiding bij. Namens het ministerie van SZW geef ik deze motie de appreciatie overbodig, want we zijn dit aan het doen. Ik zeg er wel bij, wat ook belangrijk is, dat ik echt niet weet of dit in de Verzamelwet past.

De voorzitter:

Er is één vraag van de heer Van Nispen over de motie op stuk nr. 767.

De heer Van Nispen (SP):

Kijk, ik dacht dat de Verzamelwet SZW 2027 de snelste oplossing was. Daarom heb ik die opgeschreven. Helpt het als ik die weglaat en het kabinet vraag om een oplossing te zoeken? Ik wil daarbij wel de volgende absolute garantie. Daarom hecht ik er toch aan om deze motie in te dienen en daarover te stemmen. Dat betreft de garantie dat het probleem door SZW gaat worden opgelost. Ik kan mij voorstellen dat daar niet de politieke prioriteit ligt, want zij hebben heel veel andere dingen te doen. Maar het probleem manifesteert zich wel bij de politie, waar deze minister verantwoordelijk voor is, bij Defensie en noem het maar op. Het probleem zit dus bij de wapendragende beroepen, maar de oplossing moet van SZW komen. Daarom denk ik toch dat het heel goed is als de Kamer zich hierover uitspreekt. Maar de interpretatie mag dus ruimer dan dat het enkel deze wet zou moeten zijn. Dat is mij om het even, als het maar wordt opgelost.

Minister **Van Oosten**:

Als de verzamelwet specifiek weggelaten kan worden, kan ik de motie oordeel Kamer geven; we zijn er ook mee bezig.

De **voorzitter**:

Dan verdwijnt "via de Verzamelwet SZW 2027" uit het dictum. Ik verzoek de heer Van Nispen om dat nog even per e-mail te bevestigen aan de Griffie.

Minister **Van Oosten**:

Ik zeg dan toch nog wel een keer dat ik dit antwoord ook geef namens het ministerie van SZW.

De **voorzitter**:

Ja. Dus de appreciatie is dan oordeel Kamer geworden, met die aanpassing in de tekst.

Minister **Van Oosten**:

Ja.

De motie op stuk nr. 768: oordeel Kamer.

Dank, voorzitter.

De **voorzitter**:

Hartelijk dank.

De beraadslaging wordt gesloten.